

სახალხო გაზეტი

სურათიანი ჟამბიჯა

გაზეტის № 529

ლაგატივის № 93

კვირა, 19 თებერვალი 1912 წ.

მულმივი კერპი,—მარმარილოს ქანდაკება როდენისა.

გ ე ზ ი

(გუძ. მის. რაზიკაშვილს)

უცხო ქვეყნით მოფრენილი,
ყელ-ყარყარა, კობტა გედი,
თეთრი, როგორც თოვლის ფიფქი,
როგორც თეთრი ოქრომკედი,
სიამაყე ბუნებისა,
ლალ გულ-მკერდა, ტანად ქედი,
საველალოდ, სამწუხაროდ,
შემეწირა ის მკვდარ-ბედი.

იმისთანა მშვენიერი
არც უნახავთ, არც ნახულა,
რაც კი რამ აქვს ბუნებასა
მადლი უხვად ზედ დანთქმულა.
მარმარილოს ქანდაკება,
თუ კი სადმე ჩამოსხმულა,
სილამაზის ღმერთებისგან
ცოცხალ გედთან უარ თქმულა.

ღმერთო, ღმერთო, რად ამკიდე
ამ უმანკოს ცოდო-ბრალი,
ან მე რისთვის გამაჩინე,
ან რად შეჰქმენ ეს საწყალი?

საცა გაჩნდა, დაიბადა,
ნუ თუ დაშრა იქ ტბა, წყალი,
რად მაწვიე—მონადირეს,—
რისთვის მიეც ხედვად თვალი?!

ქხარე ცრემლის წვიმას ვაფრქვევ,
ვქვითინებ და ვწუხებარ გულით,
აღარა მაქვს მოსვენება
არც სიფხიზლით, არცა ლულით,
არ ვიცი რით მომივიდა
სიგიჟით, თუ სიყვარულით,
როცა მოვკალ მაშინ მოვრთე
ოხვრა-კვენესა სინანულით.

უსულდგმულო თეთრი გედი
ისევ კობტა ყელ-ყარყარა,
სახლში მიდგას მაგიდაზე,
როგორც იყო, როგორც მდგარა.
მკვდარი ცოცხალს ისე მიმზერს
თითქოს ჯერაც არ მომკვდარა,
ტკბილ საყვედურს ბევრსა ვხედავ
მის თვალეში მე გულ-მწარა.

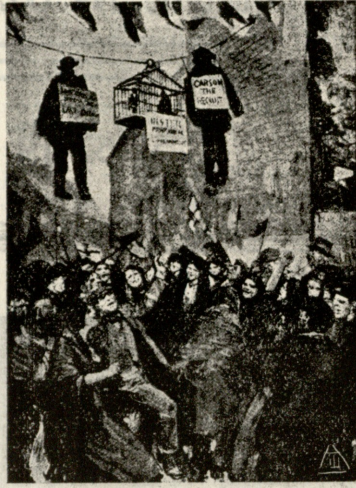
თითქოს ამას მეუბნება:
სად ვიყავი, ახლა კი სად,
ნეტავი რა დამიშავე,
რომ გაგიხდი ოხვრა-კვენესად?!
სიყვარული უნდა ერთის
მიუღია ვისაც წესად,
გული უნდა მასთან მოკედეს,
ვინც იხმარა ის ტალ-კვენესად!..

მეც ამას ვთხოვ ჩემის ქვეყნის
ცოცხალსა და ამაყ გედსა:
სიყვარულით ავზნებულსა
ნუ მომკვრძავს გედის ბედსა.
და, თუ მომკლავს, ამიტანოს,
დამასვენოს მადლა ქედსა,
რომ გედივით უსინათლო
დავცქეროდე მის გულ-მკერდსა.

შ. მღვიმელი.

დემონსტრაცია ბელფასტში ირლანდიის ჰომოფობის წინააღმდეგ.

ბელფასტის ქუჩაში დემონსტრანტებმა გააჩერეს ავტომობილი შინაგან საქმეთა მინისტრის ჩერჩილისა, რომელიც ირლანდიიდან ბრუნდებოდა და თუ პოლიციას არ ეშველნა, ავტომობილს გადაბრუნებას უპირებდნენ.

ბელფასტში ნაციონალისტებმა დიდი დემონსტრაცია მოაწესინეს ირლანდიის ჰომოფობის მომხრეთა წინააღმდეგ. ლორდ ლონდონდერი და სერ ედვარდი საფთხოვრებლად გაუქმდნენ და ვითომ ჩამოუხრციათ.

სურდა

1

მალალი მთის გული ღრმად გაეპო ანკარა ნაკადს და კისკასად მოჩანჩქარებდა ქვა-კლდიან ხევში, მოსცურავდა მოლიპულ სიპებზე, სხლტებოდა ლოდისა და ლოდზე და მარგალიტის მარცვლებად ეფენებოდა ჩახრიალას. ხანდისხან თავს შეიმაგრებდა მკვირცხლი, დაწყნარდებოდა, ჩატბორდებოდა, ჩაღრმავდებოდა, თითქო დიდი რამ მდინარე ყოფილიყო და დინჯებულყო, მაგრამ იგი მისი დაბრძნობა ხნიერი არ იყო, ცოტა მანძილს მისდევდა მას იგი დარბაისლობა; მალე ისევ შეთამაშდებოდა და კასკასით გადაეშვებოდა ჩაკიდებულ თავქვეს ცელქი და დაუდევარი. მთის ყვავილნი ღიმილით დასცქეროდნენ მის გიჟურ ლტოლვას და თავს უქნევდნენ სალამის ნიშნად.

აგერ ჩაათავა ნაკადმა ვიწრო ხეობა და გზა გაიკვალა ვაკისაკენ. აქ კი მომდორდა, ნამდვილ დაწყნარდა, ნელა დაიწყო დენა დარბაისლურად და თან გაიხედ-გამოიხედა აქეთ-იქით: ახალს არემარეს ათვალისებრად, სცდილობდა ყველა ადგილი გაესინჯა, ყველგან მისწვდომოდა თავისი ტოტებით. დროც იყო თავს დასწყნარებოდა, ბალღური სიცელქე და უზრუნველობა მიეტოვებინა, ნაყოფიერ შრომას შესდგომოდა. განა პატარა-ლაა და უსუსური! კარგა მოზრდილი მდინარეა და უკვე შეუძლიან სასიკეთოთ ზრუნვა. დროა შეიგნოს, რომ ის არის ერთად-ერთი იმედი ამ ვაკეზე გაშენებული სოფლებისა: ბალბოსტნებისთვის უნდა მიეშველებინა თავისი მაცოცხლებელი ცვარი, თორემ ძალიან ცხელოდა და მზე ამოსწვამდა დედამიწას, ნებას არ მისცემდა აღმოეცენებინა ნაყოფი მადლიანი; ხალხი და ყველა სულდგმულიც მას შეჭარბოდა, როგორც სიცოცხლისა და ცხოვრების მიმცემელს, რადგან უმისოდ ჯოჯოხეთის ალი დასწვამდა მათ და მოაშთობდა. შეღერებულ ნაკადს კარგად ესმოდა ეს და ყოველმხრივ დაეგზავნა თავისი ტოტები, რომ ყველგან მიეტანათ მათ იმედი და სიხარული. ნაკადის ერთი ტოტი მწვერვალისათვისაც გადასულიყო, მზიარული რაკრაკით ჩასდევდა მთელ ეზოს და შესრიალებდა კარის ვენახში.

მწვერვალთან ეზო დიდი იყო, უზარმაზარი. გარს მწყობრად დარაზმული ალვის ხე უვლიდა. ვეება ალაყაფის კარები ფერადი წამლით დაეკრებინათ. ეზოში მოსჩანდა ორ-სართულიანი სასახლე. ფართე წინგარდი გადმოჰყურებდა ეზოს ჩუქურბით მორთული. ბეღელი, სათონე, სამხარეულო და ათასი სხვა შენობა მოსდევდა სახლს აქეთ-იქით და ერთის შეხედვით მეკომპურის სიმდიდრესა ჰმოწმობდა. მაგრამ თუ ჩააკვირდებოდით, შენიშნავდით, რომ ყველაფერი რიგიანად ველარ იყო მოვლილი; თავმინებებული მოსჩანდა ყოველივე ეზო-ყურეში ერთი ბიჭი ტრიალებდა და ზღაზენით ჰკაზმავდა

მშვენიერ ტაიქს. აივანზე იჯდა ხანში შესული კაცი, ყალიონს აბოლებდა ჩაფიქრებული. გაიღო ოთახის კარი, გამოვიდა წითლებში მოსილი შეიარაღებული ყმაწვილი, ჩამოირბინა კიბეზე, მოახტა ცხენს და გაქუსულა. მოხუცი ერთხანს მიასტერდა მას, მემრე ხელი ჩაიქნია ულონოდ და უფრო ჩაფიქრდა. ცოტა ხნის შემდეგ ეზოში შემოვიდა ახოვანი რამ კაცი ხელჯოხიანი, გულზე წმიდა გიორგის ჯვარი ეკიდა.

— ბატონს ვახტანგს ვახლავარ! მიესალმა მოსული.
— ნოდარ, შენა ხარ? გაგიმარჯოს ღმერთმა! რაო, რაო, რა ამბავია?
— თქვენი დღეგრძელობა, ბატონო! ხალხი შეიკრიბა, ბოქაულიც მოვიდა და აბა წამობრძანდით.
— კარგი, მოვალ! შენ წადი, მიჰხედე იქაურობას.

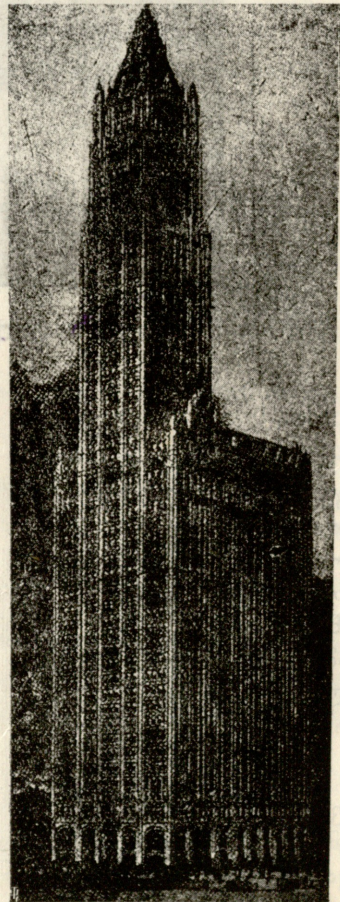
2.

იმ დროს იყო ეს, როცა ბატონ-ყმობა უკვე მოსპობილი იყო, გარნა კეთილშობილობას ჯერ ფერი არ გაჰხუნებოდა, პეწი არ შეჰშლოდა, არც ყელი გადაეგდო საბრალოდ; მას ჯერ ისევ მალლა ეჭირა თავი და ზევიდან დასცქეროდა ნაყმევ მოძმეს; იგი ჯერ აბრუს არ იტებდა, თავისას არ იშლიდა და უწინდებურად სიამოვნების ტბაზე დასცურავდა უდარდლო-ბის თუ უზრუნველობის ნავით. გრძნობდა კი, კიდევ ჰხედავდა რომ ფეხქვეშ ნიადაგი გამოსცლოდა და უფსკრულისაკენ მიე-ქანებოდა

მდაბიო ხალხს კი თავისუფლება მონიჭებოდა, ხელფეხი გახსნოდა, წელში გამართულიყო და უკვე იბრძოდა მთლად განთავისუფლებულიყო იმ საზიზღარ მონობის ქაობიდან, რომელიც აქამდის ჰფარავდა მას ქოჩრამდის და სულს უხუთამდა სიბინძურით.

მალალი წოდება შიშითა და ბოღმით გაჰყურებდა მომავალს, რადგან მემკვიდრეობით უსაქმობას შეთვისებულს და უზრუნველობას შესისხლხორცებულს საკუთარი ძალა ვერ წაემძღვარებინა წინ ამ ახალ გზაზე ცხოვრებისა, ხოლო ნა-

ყველაზე უმაღლესი სახლი დედაიფის ზურგზე.

ნიუ-იორკში (ამერიკაშია), ამას წინააღმდეგ ეს უზარმაზარი სახლი, რომელიც 55 სართულიანია.

ჩვევი ვეშაპი უძღებისა ისევ ფეხდაფეხ მისდევდა მას და არა შორდებოდა მდაბიო სალხი კი იმედის ცისარტყელასა ჰხედავდა ამ ახალ სარბიელზე, რადგან მას ძველთაგან ნაანდერძევი შრომის უნარი და მხნეობა წაემძღვარებინა წინ, ხოლო თანამგზავრად აჰყოლოდა შეზრდილი მომჭირნეობა თუ მოთმინება.

ჰამლეტი მოსკოვის სამხატვრო თეატრში დადგმული.

1. ჰორაციო. კ. პ. ხობლოვი. 2. ოფელია. ა. გზოვსკაია. 3. ჰამლეტი. ვ. კაჩალოვი. 4. ლაერტი. რ. ბოლესლავსკი. 5. კლავდიუსი და გერტრუდა. ნ. მასსალიტინოვი და ა. კნიპპერი. 6. აქტიორები. ა. ვიშნევსკი და პ. ჟარიკოვი. 7. როზენკრანც და გილდენსტეინი ს. ვორონოვი და ბ. სუშკევიჩი. 8. დუელი, ჰამლეტსა და ლაერტისა ვ. კაჩალოვი და რ. ბოლესლავსკი. 9. პოლონიუსი. ვ. ლუესკი. 10. აჩრდილი ჰამლეტის მამისა. ნ. ზნამენსკი. 11. მესაფლავეები ვ. გრიბუნინი და პ. პავლოვი.

ერთი რომ დაღმართს დასდგომოდა და არარაობის უფრსკულისაკენ დაშვებულებოდა, მეორე უკვე ამოსულიყო ამ არარაობის წყვილიდან და იმედ მოსილი შესდგომოდა იმ აღმართს რომელიც თანდათან ნათელს და ბედნიერებას უახლოვდებოდა მოგზაურს. ერთისა ჯერყო აღორძინებად, ხოლო მეორისა მოკლებად და დამდაბლებად.

ჯერ დასაწყისი იყო ამ ორგვარ მსვლელობისა და თავთაქვე დაშვებულნი ჯერ ისევ მალა იდგნენ და დიდობდნენ, ხოლო აღმა მავალნი ჯერ ისევ დაბლა იყვნენ მთას კალთებში და თვალს ვერ უსწორებდნენ ჯერ ისევ გაბრწყინვებულთ.

3.

ნაყმევთაგან შიგა და შიგ კი დაწინაურებულიყო ზოგიერთი და თითქმის გათანასწორებოდა უკვე დაქვეითებულ ბატონებს, მათ გვერდში ამოდგომას ჰლაშობდა, თუმცა მოკრთალებით და გაუბედავად. ამ დაწინაურებულ ნაყმევთა რიცხვს ეკუთვნოდა ნოდარ ნაირაძე, რომელიც სოფელ იანიანში პირველ კაცად ითვლებოდა დღეს, ქონებით თუ გავლენით. ეხლა ის შუა ხანს გადაცილებული კაცი იყო, მაგრამ ისევ წამოსადეგი, მწითური. მეტ სახელს ხუნძაყს ეძახდნენ, რადგან ოდესმე ხუნძაყში ებრძოლა და ჯვარიც იმ ბრძოლაში მიეღო. ხუნძაყში პატარობიდანვე ბატონიანთ სასახლეში იყო აღზრდილი, როგორც მორბედი და ბატონიშვილი ვახტანგის გამრთობი თანატოლი ბიჭი. მერე, როდესაც ბატონიშვილს ომებში დაეწყო სიარული, ნოდარი თან ასდევნებოდა თანამებრძოლად და იარაღის მტვირთველად. ბევრი რამ გადაჰხედოდა ნოდარს, ბევრჯელ გადაერჩინა ბატონი ვახტანგი ტყვეობისა და სიკვდილისაგან, ბევრჯელ შეუშველვებია მას თავისი ხმლის ყუა ბატონის გასაგმირად მოქნეულ მტრის ხმლისათვის. ბატონიც ამაგდარი იყო: რამდენჯერმე გამოეტანა დაქრილი ხუნძაყი გამწარებული ომიდან სამშვიდობოს. ეს იყო მიზეზი, რომ ბატონ-ყმობის დროსვე ნოდარი და ვახტანგი დაახლოვებულნი იყვნენ, ერთმანეთის ქომავნი და გამტანნი: ომის ზარს დაევეგობრებინათსინი, დაეკავშირებინა, როგორც თანამებრძოლნი. ხმლის

ქვეშ და ტყვის წინ ყველა მებრძოლი მხოლოდ ამხანაგია და მაშველი, აქ ბატონურ მედიდურობას და მბრძანებლობას ადგილი აღარ აქვს, თუ მეტადრე თანამებრძოლი მხნეა და სანდო ქოზაგი, ნოდარი კი გულადი იყო და ყოველთვის მოხერხებული.

მშვიდობიანობის დროს ბატონი, რასაკვირველია, ისევ მბრძანებლად გარდაიქმნებოდა, მაგრამ ომში გამოქედილი ძმობისა და თანასწორების კვალი მაინც რჩებოდა, მოლად არ იშლებოდა და ბატონი რბილად ექცეოდა ნოდარს, სხვებისგან ბევრად არჩევდა, ეს მით უფრო, რომ ბატონის მხნეობის თუ გულადობის ერთად ერთი მოწამე და მისი ნაამბობის დამადასტურებელი ხუნძაყი იყო, ბატონს კი უყვარდა წარსულ ბრძოლათა მოგონება, გარდასრულ ღვაწლთა და მამაცობათა გახსენება. წვეულობაში თუ ყრილობაში ომზე ჩამოაგდებდა საუბარს და მოჰყვებოდა თავის თავგადასავალს, თან ცალი თვალი გუნძაყისაკენ ეჭირა, კვერი დამიკრას, სიტყვა დამიქეშმარიტოსო.

— გავიწყდებათ, ბატონო, გავიწყდებათ! — ჩაერეოდა ნოდარი საუბარში, დაღლილი რომ ავიდოდა და ავიკელით, თქვენმა კეთილმა გულმა მშვენიერი გულ-ყიზი გადაარჩინა ჯარის კაცების მძვინვარებას. დასწვდა, ბატონებო, ი შეშინებულ ქალს, შემოიგდო ტახტზე და ჰერი! მერმე, ერთი კვირის შემდეგ, ათ თუმნად დაისხნეს ის ქალი.

— არ კი დამავიწყდა, ბიჭო, მაგრამ მაგისთანების თქმა, ქალბატონს ეწყინება და სჯობს დავიწყებას მივცეთ! — მორცხვად მიუგებდა ბატონი.

ბატონ-ყმობის გადავარდნის შემდეგ ხუნძაყსა და ბატონს შორის დამოკიდებულება და პირადი ურთიერთობა ისევ ძველებური დარჩა, უფროს-უნცროსული და ხათრიანი. ნოდარი სიყვარულით და პატივისცემით ეპყრობოდა თავის ნაბატონარს, ბატონიც ჰშველოდა მას, რითაც შეიძლებოდა, მხარს უჭერდა. ნოდარის შვილი ილიკო რომ ეხლა სამხედრო სასწავლებელში სწავლობდა სახელმწიფო ხარჯზე, ეს ბატონი ვახტანგის წყალობა იყო და მეცადინეობა. მართალია ნოდარს

უფლება ჰქონდა, როგორც ჯვარის შექონს და ომებში დამსახურებულს, მაგრამ უფლებას ვინ დაგიდევს, თუ შემწე არა გყავს და დამხმარებელი? ბატონის სიტყვამ კი შემწეც აღმოუჩინა მას და გზის მაჩვენებელიც.

4.

ხუნძაყმა რომ ბატონი ყრილობაზე, მიიწვია, ეს ყრილობა მამასახლისის ამოსარჩევად გაემართნა ბოქაულს. ბატონის სურვილი იყო მამასახლისად ნოდარი ამოერჩიათ და კიდევ მიააღწია თავის წადილს, რადგან ბოქაულს, მღვდელს თუ სხვა ავ-კაცებს სრულებითაც არა ჰსურდათ ეწყენინებინათ ბატონისათვის და პირდაპირ მიუთითეს ხალხს ნოდარაზე. არც დასაწუნი იყო ხუნძაყი: სოფელი იმაზე შეგნებულს, გამოცდილს და მიჩნეულს ვერვის დასახელებდა, მით უფრო, რომ ნოდარი წიგნის მკოდნე იყო და რუსულსაც ამტკრევდა. მაინც აზრის სხვადასხვაობამ იჩინა თავი ყრილობაზე და ჯგუფუჯგუფად დანაწილდა ხალხი. ნოდარის მოწინააღმდეგე ჯგუფი ჰატარა იყო, თუმცა უფრო სალი და მოსაწონი ჰაზრის მატარებელი: მათი აზრი სოფელსაც უფრო მოსწონდა და სწორედ იმ აზრს გაატარებდა და განახორციელებდა, თუ ღილაკითა გავლენას არ დაეძლია ყრილობა.

— ე ხუნძაყი, ჩემო ძმავე, ისევ ბატონის წილი და კერძი კაცია, ისევ წინანდებურად ყმა არის მისი ყურმოჭრილი, ბატონისავე სიტყვა გაჰყავს და სურვილები.

— მწყალობელი ჰყავს და ბატონი! უიმისოდ ეხლა მაგის ბიჭი სკოლაში არ იქმნებოდა გაბრწყინვალებული. დახე, როგორ აცვია, თითქო ეხლავე უფროსიაო.

— სოფლის მამასახლისი ნამდვილ სოფლიდან უნდა იყოს, სოფლის შვილი; ჩვენი კაცი უნდა იყოს, ნამდვილი გლეხი, გლეხობაში გამოწრთენილ—გამოჯეკილი, რომ ჩვენი ქირვარამი გაიგოს და ჩვენ სატიკივარს ეწამლოს.

— აი მართალი სიტყვა! თორემ რა იცის ხუნძაყმა სოფლისა? ჰატარობიდანვე ბატონის კარს არის ვაზრდილი, ომებში ბატონთან ნამყოფი; ბატონური ზნე-ჩვეულება აქვს ძუძუს რძესავით შეწოვნილ—შეთვისებული და, აბა, რად უღალატებს ბატონს, ან როგორ მოახერხებს?

— ი ჯვარ-მენდლებიც რომ ჩამოუკანკურებია! ბატონია რალა ჩვენი, ჰატარა ბატონი!

— არა, ჯვარი რომ ჩამოუკიდნია, ღირსიც არის, მე და ჩემმა ღმერთმა, რადგან ბევრი სისხლი დაუღვრია ურჯულოებთან ბრძოლაში; ტყვიით და ხმლით დაცხავებულ—დაკეპილია კაცი, მაგრამ ნამდვილი გლეხი ვერ არის, რადგან ბალობიდანვე მოუცილებიათ გლეხის კერისათვის, და სწორედ ესა გვაქვს საჩივარი,—ამბობდა სხვა.

ამ უკმაყოფილოთა და უარყოფელთა რიცხვში პირველობდა ბატონის შვილი ლევანი, ჯერ ისევ ქაბუკი პირტიტველა. შესამე კლასამდინ მიაღწია ლევანმა სასწავლებელში და მერე დაითხოვეს: აამტუტა ონავარმა იქაურობა და შეუძღებელი და იყო მისი იქ დამყოფება. დაუნდობელ-დაუდგარი ვერც ერთ ფარგალში ვერ ეტყოდა, ვერც ერთ ყალიბს ვერა მშენებდა და სულსა ხდიდა აღმზრდელებს თუ ოსტატებს. სრულებით არად შეიმჩნია ლევანმა გამორიცხვა. ჩაიცვა წითელი ჩოხა-ახალუხი, აისხა იარაღი, დაიხურა ფაფახი, მოაჯდა მერანს და გაუტია; დაჰქროლა ვადა ხან აღმა, ხან დაღმა.

სასწავლებელში სწავლობდა ნოდარის ბაღლი ილიკოც; სამხედრო სკოლაში. ის მუშა ბაღლი იყო, მუყაითი და საუკეთესო შევირდად ითვლებოდა. ბატონი ვახტანგი აყვედრიდა ლევანს და მუდამ ილიკოზე უთითებდა, როგორც მაგალითზე, არცხვენდა შეილს, აღიზიანებდა ილიკოს შექებით. ეს იყო მიზეზი, რომ ლევანმა შეიძულა ილიკო, მტრად დაისახა იგი და მზად იყო გაენადგურებინა ისიც და მისი მამა ნოდარიც. ეხლა ახალგაზდები ორივენი ხალხში გარეულიყვნენ, ლევანი ბატონ-კაცურად გამოწყობილი ცხენითა და მათრახით ხელში, ილიკო შევირდულ ტანისამოსში. ლევანი ნოდარის მოძულეთა ჯგუფში ჩამდგარიყო და რაც შეიძლებოდა სამტროდ აქეზებდა მის მოწინააღმდეგეთ. როდესაც ნოდარი დიდის ხმის უმეტესობით ამოიჩიეს მამასახლისად, ლევანი გაბრაზდა, მძლად აირია და დაიწყო ხმა მალლა გმობა ნოდარისა. ეხლა კი ჩამოეცალნენ ხუნძაყის მოწინააღმდეგენი ლევანს: საშიში იყო ნოდარის ლანძღვა როგორ, უკვე ამორჩეული მოხელისა და თანაც დიდი უარყოფელნიც არ

იყვნენ ნოდარისა, არც შეურიგებელნი. ამან მძლად გააბრაზა ლევანი და ტვინი აურია.

5.

ბოლმა მოწოლილმა ლევანმა შესწრო თვალი თავის მეტოქე ილიკოს, ის მწერალს ამოსჯდომოდა გვერდში და მის კალმის წვერს ადევნებდა თვალს კმაყოფილებით. თვალი დაუბნელდა ბრაზმორეულს. ისე მოეჩვენა, თითქო სწორედ ილიკომ აჯობა მას და ბურთი გაიტანა მოედნიდან, თითქო მხოლოდ ის ორნი იყვნენ გამოსულნი საბრძოლველად მოედანზე, ხალხი კი მარტო ოდენ სეირის მაყურებელი იყო და მოწამე მათის ბრძოლისა.

— ყოველგან ილიკო, ყველგან და ყოველთვის ვილატეტის შვილი ილიკო და ყველგან გამარჯვებული, სკოლაშიაც და, დახე, ცხოვრებაშიაც! არა, აღარ შეიძლება მოთმენა. სწორედ აქ, სწორედ ეხლა უნდა გაუსწორდეს ლევანი ილიკოს, უნდა დაამდაბლოს იგი კრების წინ, სამასხარო გახადოს ხალხის თვალში; მძლადაც უნდა გაანადგუროს იგი და მოსპოს, დიად, მოსპოს!

— შენ ვი, ილუავ! რა ნალიტა ხბოსავით ამოსჯდომიხარ მა მწერალს გვერდში? ოქმის დაწერა ხომ არ გინდა ასწავლო? ძალიან გიხარიათ არა, რომ მამაშენი სოფლის მოსამსახურედ დააყენებინა მამა-ჩემმა?

— სოფელი ეხლა თავისუფალია და არავის კარნახი არა სჭირია მას; თითონ იცის, ვინც უნდა დაიყენოს მომვლელად და ჰატრონად. და მე რომ მწერალს ვასწავლო რამე, ვასაკვირველი არ იქნება: ჩვენ სასწავლებელში გვეწრთვიან, ამას კი სკოლა არ გამოუვლია.

— შენ თუ სკოლაში ხარ, ვინ იცის სიბრძნითა გაქვს ეგოგრა გამოტენილი. გაკვეთილებს რომ თუთუყუშივითა ჰზებირობ, ის ხო არა გგონია მეცნიერება?

— იცით, ხალხხო, მიუბრუნდა ლევანი კრებას, ამ ბიჭისთანა შევირდებს ძალიან აფასებენ სკოლაში. რაც უნდა აბდაუბდა გაკვეთილი მისცენ ოსტატებმა, ზებირად ჩააბარებენ სიტყვა სიტყვით, თუნდაც არა ესმოდეთ რა. თანაც კისერ წახრილი მონები არიან ყველა უფროსისა, რაც უნდა უბრძანონ, უთქმელად აუსრულებენ, თუნდა მაგათივე გათახსირება მოითხოვონ. ისინიც თავზე ხელს უსვამენ მაგათ და ჰკვიანებს ეძახიან.

— სწორედ ეგრე უნდა იყოს, როგორც ბატონის შვილი ბრძანებს! ჩვენც ხომ გვაზე ხელს უსვამთ და ჰკვიანს ვეძახით იმისთანა კვიცს, რომელიც ხედნასა მშვენობს და შეჯდომას, თქვა ერთმა სიცილით.

— შენ ხომ დაამტკიცე შენი სიკვიანე და რალა გინდასულ ოთხ წელიწადს გაიარე რვა წლის ვასავლელი და ქებადიდებით დაბრუნდი სახლში,—მოუქრა ილიკომ.

ილიკოს სიტყვებზე ხალხს გაეცინა.

— ვის უბედამ მაგისთანა სიტყვას, შე ტეტიავე?! დაგავიწყდა რომ გუშინ მონა იყავ ჩვენი?

— ეგ გუშინ იყო! დღეს აღარავისა აქვს უფლება გლეხკაცს მონა დაუძახოს და ტეტია.

— აბა თუ არა მაქვს უფლება და გაჩვენებ!—შესძახა გაბრაზებულმა ლევანმა, გადაფრინდა ილიკოსაკენ წაატანა ქოჩორში ხელი და შეუმადლა მათრახი, მაგრამ ილიკო გაუსხლტა გვერდზე და მხოლოდ მისი ქული შერჩა ლევანს ხელში. ლევანმა დაახეთქა ქული, წიხლი ამოჰკრა და ისევ მიიწია ილიკოზე. დაიჭირეს, აღარ გაუშვეს. შეურაცყოფილმა ილიკომ თავდახრილმა გასწია შინისკენ.

გ. ბარნოვი.

(დასასრული იქნება)

